Cena 40.000 Mk.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie 650.000 Mk.
Z odnoszeniem do domu 725.000 Mk.
Na prowincji z przesyłką pocztową . . . . . . 750.000 Mk.
Zagranicą . . . . . . 1.500.000 Mk.
Cena pojed. egzemplarza 40.000 Mk.

# GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na str. 1. 2. 3. mk. 16.000.
Nekrologi 16.000 mk. zwyczajne 8.000 mk.

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI.
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9 do 6 po poł.

№ 290 (7625) Sobota, dnia 22 Grudnia 1923 r Rok XXXI



## Nowy Gabinet.

Od chwili wybuchu przesilenia należało przewidywać, że p. prezydent Wojciechowski prędzej czy później zwróci się do Władysława Grabskiego i jemu powierzy misję utworzenia nowego gabinetu. Osobiste, bliskie, przyjacielskie stosunki łączące p. prezydenta z p. Władysławem Grabskim nie są żadną tajemnicą i one przedewszystkiem wpłynęły napostanowienie p. Wojciechowskiego. Działo tu także przeświadczenie, że p. Wł. Grabski nie napotka na prawicy taką opozycję, jakiej musiał oczekiwać p. Thugutt, który zbyt dobroduszenie oceniał nasze stosunki polityczne wyciągając dłoń do pp. Dubanowicza i Strońskiego. Istotnie wiadomość o powołaniu pana Władysława Grabskiego została przyjęta wśród narodowej demokracji z uczuciem ulgi i nietajonem zadowoleniem. Obawiano się tam bowiem gabinetu bojowego, który zwłaszcza w kwestjach personalnych całą celową robotę obalonego gabinetu zniweczył. Pan Grabski porobił też prawicy pewne ustępstwa Wprawdzie odstąpił od p. Moskalewskiego desygnowanego z początku na ministra spraw wewnętrznych, ale zastąpił go p. Sołtanem, który jest w każdym razie persona grata na prawicy. Nowy minister handlu i przemysłu inżynier Kiedroń znany i zasłużony śląski działacz, jest szwagrem pp. Grabskich i członkiem stronnictwa narodowo-demokratyczn. Pospieszamy dodać, że p. Kiedroń niema nic wspólnego z fanatyzmem partyjnym i ciasną demagogją przywódców endecji, a jako dyrektor kopalni węgla w Orłowie na Śląsku cieszyńskim, był w swoim czasie przez Czechów prześladowany, a nawet przez bojówki czeskie napadnięty i pobity. Ministerstwo spraw zagranicznych nie jest narazie obsadzone, z powodu odmowy p. Zamojskiego.

P. Grabski nie chcąc narazić swego gabinetu na ataki opozycji, wolał definitywnie obsadzenie tej teki odroczyć.

Wybór jenerała Sosnkowskiego na ministra wojny dowodzi, że p. Grabski chce utrzymać ciągłość wojskowej administracji i usunąć ją od wpływów politycznych.

Jeżeliby chodziło o określenie ogólnego charakteru gabinetu, możnaby go nazwać łagodnie prawicowym, ajest on niewątpliwie związany z osobą p. Prezydenta Rzeczypospolitej. Czy ma warunki jeżeli nie trwałości, to przynajmniej krótkiego istnienia? Na to pytanie trudno odpowiedzieć, — jeżeli jednak chodzi o jego stosunek do sejmu — wskazany jest pewien sceptycyzm, zważywszy, że lewica odnosi się do nowego rządu nieufnie, a prawica bez zapału.

Pozostanie swoje na czele gabinetu uzależnia p. Grabski od uchwalenia ustawy, rozszerzającej bardzo znacznie kompetencje rządu w sprawie sanacji finansów państwowych. Ustawa taka musi być natychmiast przez sejm uchwalona, i przy tej sposobności nastąpi próba sił dla gabinetu decydująca. Losy rządu rozstrzygną się zatem bardzo prędko.

Nie ulega wątpliwości, że p. Grabski bardzo słusznie postąpił stawiając odrazu kwestję zaufania i przypierając niejako sejm do muru. Bo przecież żaden rząd nie jest możliwy w obecnych warunkach, o ile nie otrzyma szerokich pełnomocnictw w zakresie skarbowym. Po straszanych eksperymentach poprzedniego ministra skarbu, szybkie i energiczne działanie jest konieczne, aby powstrzymać grożącą katastrofę; jeżeli sejm tego nie rozumie, będzie to tylko stwierdzeniem, że jego rola jest skończona.

# TELEGRAMY.

### Opinje klubów o ew. głosowaniu nad expose.

WARSZAWA. 21.12 (Tel. wł.). Na podstawie krótkiego wywiadu, przeprowadzonego śród klubów sejmowych wysnuć można wniosek że w głosowaniu jutrzejszem rząd otrzyma większość, bowiem ani na prawicy ani na lęwicy rząd ten nie wywołuje większych sprzeciwów. Chodzi raczej o pewne zastrzeżenia o charakterze programowym, co do których kluby zajmą stanowisko w momencie, gdy odnośne plany będą na porządku dziennym.

### W sprawie teki spraw zagranicznych.

WARSZAWA, 21.12 (Tel. wł.). Jakkolwiek zwrócono się poraz drugi do posła Maurycego Zamojskiego, niema nadziei by się dał skłonić do objęcia teki. Jak się dowiadujemy premjer p. Grabski w każdym razie niema zamiaru oddawać teki tej ani komukolwiek z b. ministrów spraw zagr., ani też członkowi Izb prawodawczych. Min. Chrzanowski nie odpowiedział na propozycję, jak sądzą dlatego, że jest w drodze między Londynem a Paryżem i Amsterdamem.

### Z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

WARSZAWA, 21.12 (Tel. wł.). W dn. 20-go bm. o godz. 1 w poł.. odbyło się w M. S: Wewn: pożegnanie ustępującego ministra dr. Kiernika oraz powitanie nowego ministra p. Sołtana. Przemawiał podsekretarz stanu p. Olpiński. W krótkiej przemowie p. Kiernik dziękował zebranym urzędnikom za owocną współpracę. Wreszcie p. Sołtan wyraził nadzieję zgodnej dalszej współpracy w dziedzinie udoskonalenia administracji państwowej.

### Liga chwali Austrję.

PARYŻ, 21.12 (Tel. wł.). Generalny komisarz Ligi Narodów dla Austrji, Zimmermann składał w Radzie Ligi Narodów sprawozdanie z położenia w Austrji. Komisarz podkreślił, że ma on wielkie zaufanie do obywateli austrjackich do ich tężyzny i pracowitości, która daje gwarancje powodzenia.

### Marszałek Piłsudski szefem sztabu.

WARSZAWA, 21.12 W związku z warunkami jen. Sosnkowskiego, postawionymi p. Grabskiemu komunikują, że poza uwzględnieniem całkowitego budżetu wojskowego oraz ustawy o najwyższych władzach wojskowych według projektu marszałka Piłsudskiego postawił jenerał Sosnkowski za warunek, aby szefem sztabu jeneralnego został marszałek Piłsudski. Równocześnie dowiaduje się, że ma zajść szereg zmian na stanowiskach wojskowych, mianowicie na na miejsce dowódcy pierwszego korpusu jen. Konarzewskiego miałby być mianowany jen. Osiński, zaś na miejsce jen. Osińskiego dowódca III korpusu w Grodnie jen. Malczewski. Jenerał Konarzewski miałby być przeniesiony w stan spoczynku.

### Król wyjechał — Venizelos nie przyjeżdża.

WIEDEN, 21.12 (Tel. wł.). Z Londynu donoszą, że Venizelos oświadczył, iż nie powróci do Grecji. Wyjazd królewskiej pary greckiej uchodzi za abdykację. W kołach londyńskich twierdzą, że nawet w tym wypadku, gdyby w Grecji była przywrócona monarchja, król Jerzy grecki nie powróciłby do Grecji, gdyż monarchiści poszukaliby sobie innego panującego. Koła angielskie twierdzą. że żaden z rządów mocarstw europejskich nie zechce interwenjowania na rzecz dynastji greckiej. Możliwa jest tylko interwencja Serbji lub Rumunji, gdyż oba te państwa są przeciwne utworzeniu republiki w Grecji.

WIEDEN, 21.12. „Neues Wiener Journal“ donosi z Aten, iż w tamtejszych kołach politycznych oprócz projektu republiki wysuwane są również kombinacje na temat powołania nowej dynastji względnie wprowadzenia monarchji elekcyjnej.

Wspomniany dziennik donosi z Bukaresztu, że grecka para królewska zamieszka prawdopodobnie w Sinaja.

Tenże dziennik podaje wiadomość, rzekomo za „Trybuną“, że Venizelos planuje powołanie na tron grecki wuja króla greckiego, ks. Connaught.

### Waluty jechały koleją.

LWOW, 21.12 (Tel. wł.). Policja dokonała obławy w pociągu pospiesznym, idącym ze Lwowa do Krakowa. Wynikiem rewizji było skonfiskowanie 6 tysięcy dolarów i innych walut. Wkroczenie policji wywołało panikę wśród czarnogiełdziarzy, jeden z nich z przerażenia schwycił za hamulec i zatrzymał pociąg. Skorzystali z tego inni i chcieli uciekać. Ucieczkę ich udaremniono i wszystkich zatrzymano.

### Likwidatura do spraw b. Straży Granicznej.

WARSZAWA, 21.12 Tel. wł.). Na podstawie rozporządzeń ministra spraw wewnętrznych zlikwidowana została w pierwszych dniach grudnia Komenda Baonu Straży Granicznej. Dla likwidacji spraw b. Straży Granicznej utworzona została Likwidatura przy M. S. Wewn.., Warszawa, Nowy Swiat 67.

## Konjuktury międzynarodowe.

Wyniki wyborów w Anglji mają szczególny związek z międzynarodowemi konjunkturami gospodarczo-finansowemi. Okazuje się, że większość społeczeństwa angielskiego nie da zamknąć swego imperjalizmu ekonomicznego w „Greater Britain“, w empirji trójkrólestwa, dominjów i kolonji, nie chce tu stworzyć jedności celnej, lecz dąży do ekspansji gospodarczej wszechświatowej. Jest to dążenie, zgodne z tradycjami Anglji i zgodnie współczesnymi warunkami wielkiej produkcji. Samostarczalność, o której już marzył Joe Chamberlain, zamknięcie się w granicach własnych byłoby zresztą tylko złudzeniem. Zamkniętego rynku gospodarczego w ścisłem znaczeniu urzeczywistnić nie można. Jak wyjaśnialiśmy w swoim czasie, chodziło tu raczej o oparcie przemysłu i handlu na organizacyjnych podstawach. Ale i tej roli większość opinji nie chciała powierzyć konserwatystom. Znaczny wzrost głosów Partji Pracy, oraz przybytek liberalizmu przekonywa, iż z jednej strony wyraźne reformy socjalne, a z drugiej wolność handlowa tworzą ścierające się ze sobą tendencję.

Wiadomo, że w Anglji żaden rząd nie może wyłącznie opierać się na sile swej liczby, lecz musi się liczyć z przeciętnym kierunkiem opinji, że mocne prądy, choć by promieniujące w mniejszości, muszą być brane pod uwagę. Dla tego trzeba przewidywać, iż każdy rząd będzie zniewolony wejść w kompromis z Labour Party. Tedy idee Ramsay Mac Donalda i E. D. Morela, leaderów Labour Party, acz z pewnem umiarkowaniem wypłyną na fali ruchu społecznego i wejdą jako współczynniki do politycznego systemu.

*Piszący te słowa zna blisko E. D. Morela,* jednego z głównych wodzów Partji Pracy. Spotykaliśmy się ze sobą i wymienialiśmy opinje na kongresach politycznych w Genewie. Morel, którego ideologja osobista pokrywa się z ideologją partji, który tworzył podstawowy program Labour Party, który zwalczał w swoim czasie politykę zdobywczą w Kongo i w Afryce, jest w dziedzinie polityki pacyfistą, obrońcą niepodległych praw każdego narodu, nawet ludów egzotycznych, a w dziedzinie gospodarczej jest stronnikiem takiej organizacji produkcji, któraby, o ile to tylko możliwe, opanowywała przesilenia wszechświatowe. Imperjalizm gospodarczy uważa on za groźny dla interesu robotniczego kierunek, ponieważ imperjalizm zawsze zmierza do zniszczenia pewnych sił wytwórczych, stojących na zawadzie ekspansji. Z tych także założeń Morel uznaje wyniki traktatu wersalskiego za wykraczające przeciw równowadze gospodarczej, a w każdym razie uważa, że polityka międzynarodowa powinna nawrócić od metod, rujnujących Niemcy.

Morel, jak w ogólności politycy Labouru, dąży do zasadniczego przeistoczenia współżycia narodów.

Rysy, które wyraźnie zaznaczyły się w porozumieniu angielsko-francuskiem, a które miały sprężynę w różnic. poglądów na egzekuowanie reparacji, rysy te muszą się teraz pogłębić.

Wpływ Labour Party na system rządowy sprawi, że względna ugodowość Anglji wobec Francji pryśnie. Póki można było mieć nadzieje, iż. W. Brytanja otrzyma od wyborców wskazówkę, aby izolowała się od kontynentu i szukała form samowystarczalności gospodarczej póty mógł p. Stanley Baldwin patrzeć z pewną tolerancją na sankcje p. Poincare'go i na ich następstwa. A następstwa te doprowadziły do faktów które wyraźnie dają Francji przywilej ekonomiczny ponad Angije i Amerykę. Zduszone Niemcy szukają modus vivendi z Francją, wchodzą z nią w bezpośredni kontakt, godzą się na ściąganie podatków z zagłębia Ruhry, pozwalają nawet na tworzenie z tego obszaru odrębnej jednostki, podanej pod pewien rodzaj zwierzchnictwa Francji. To ostatecznie wypacza już nie tylko układ międzynarodowych stosunków produkcji, lecz też intencje traktatu wersalskiego w zakresie równowagi interesów państw zwycięskich.

W świetle wymowy wyborów angielskich sytuacja musi doznać zmiany. Wybory nie dały aprobaty polityce p. Baldwina i w sferze jego stosunku do Francji. Spłynęła z nich wskazówka, że winien on kurs zwekslować. A niewątpliwie i Ameryka, która na pół biernie, na pół już czynnie zgodziła się uczestniczyć w konferencji ekspertów, nie utrzyma swego dotychczasowego pasywizmu w sprawie odszkodowań. Przypomina ona wszak już dość często, że jest najbardziej poszkodowana, bo sojusznicy nie dotrzymują jej zobowiązań w przedmiocie długów, w czasie wojny zaciągniętych.

Zatem i po stronie Ameryki konjunktury ulegną reakcji

Sytuacja Niemiec w ostatnich dniach stała się już stanem nie do zniesienia. Nie pomogły pełnomocnictwa dyktatorskie, których udzielił parlament, nie pomogła reforma walutowa. Skarb jest pusty, nędza w kraju wzrasta. Nikt nie płaci podatków, produkcja niszczeje. W najokropniejszem położeniu jest inteligencja. Profesorowie i docenci uniwersytetów otrzymują na życie tyle, że mogą przeżyć 6 dni w miesiącu. Aby nie umierać z głodu w ciągu pozostałych dni 24, muszą albo szukać jakiejś pracy fizycznej, albo zapisywać się do bojówek, mających prawo wojennego łupu. To tylko ilustracja stosunków, które innych dziedzinach przedstawiają się w sposób podobnie rozpaczliwy.

Sytuacja materjalna Niemiec, choć przeważnie zasłużona, jest jednak współczynnikiem sytuacji międzynarodowej. Labour Party kładzie na to nacisk i przy tej czy innej konfiguracji nowych rządów w Anglji wpływem swoim będzie dążyła do międzynarodowego uregulowania finansów i gospodarczości Niemiec.

I oto prędzej czy później, a raczej prędzej niż później, zagadnienie to wysunie się na widownię, jako plan poważnej grupy mocarstw. Obok Anglji staną Włochy gdyż Mussolini już wyraził swoje współczucie Niemcom, a Ameryka pozornie tylko trzymająca się doktryny Monroe'go nie odmówi tym dążeniom poparcia.

Przy tej sposobności wejdzie zarazem na porządek dzienny cały problemat wszechświatowej sytuacji produkcyjnej. Nawet bez bezpośredniego udziału Lloyd Georgea program lloyd George'owy odzyska żywotność. On to przecież zmierzał do zwrócenia sił wytwórczych Rzeszy niemieckiej ku odbudowie Rosji. Wprawdzie pomimo fiaska tego planu w Genui, niemieccy przedsiębiorcy w części samorzutnie wzięli udział w koncesjach sowieckich, ale zniszczenie Niemiec położyło tamę działaniom tym na większą skalę.

Dla Anglji odbudowa Niemiec jest medalem o dwuch stronach: Zrujnowane Niemcy są raną krwawą na organizmie gospodarczym, posiadającym cechy współzależności, lecz odrestaurowane Niemcy — to znowu groźny konkurent dla przemysłu angielskiego. Wprowadzenie produkcji niemieckiej w łożysko Rosji stanowić może pod tym ostatnim względem środek asekuracyjny.

W każdym razie konjunktury gospodarcze świata wchodzą pod nową konstelację. Rozpocznie się ferment. Trzeba jednak mieć nadzieję, że ferment ten raczej doprowadzi do pacyfikacji, niż do nowych wzburzeń międzynarodowych. Zmęczone i wysadzone z równowagi stosunki ekonomiczno-finansowe wymagają z konieczności światowego uregulowania. Anarchja ich ma źródło w braku zmysłu organizacyjnego, który pod naciskiem współczesnych przesileń nakoniec zrodzić się powinien.

Oczywiście Polska nie może być bierną tylko obserwatorką tych ważnych zdarzeń. Nie może też jedynie grać roli satelity Francji.— Nasza przyjaźń z Francją jest cenna, nasze interesy w wielu kierunkach są zbliżone, ale to wszystko nie wyłącza naszej samodzielności i własnej inicjatywy. Trzeba mieć samoistny program w zakresie oczekiwanych przeistoczeń, tembardziej, że mogą one nas zaskoczyć jeszcze w fazie wewnętrznego chaosu skarbowego. Ponieważ świeżo doszło do porozumienia między Polską a SSSR. w przedmiocie organizacji nowej formy państwowej sowietów, utorowana została droga do układów gospodarczych. Żyjemy z Rosją w bliskiem sąsiedztwie, mamy z nią największą granice. interesy ekonomiczne obu stron są w zasadzie mocno skojarzone, a w praktyce mało rozwinięte. Trzeba je rychło nawiązać, aby nie znaleźć się na uboczu, gdy świat na nowo urządzać będzie Rosję i Niemcy. Powinno to być jednem z pierwszych zadań nowego gabinetu.

St. A. KEMPNER.

# KRONIKA.

— MINISTROWIE KALISZANIE.

W nowym gabinecie słusznie nazwanym „Gabinetem naprawy Skarbu“, ponieważ naszem zdaniem jeden tylko p. Władysław Grabski jest w stanie uregulować zabagnione stosunki, jakie pozostały wskutek rządów niefortunnego gabinetu Witosa, duże teki dostały się wychowańcom szkół kaliskich.

Niezwykle doniosły resort ministerjum kolei objął kaliszanin inż. Kazimierz Tyszka. Urodzony w naszem mieście w r. 1872 po ukończeniu instytutu technologicznego w Petersburgu poświęcił się kolejnictwu i pracował na kilku kolejach w Rosji, gdzie dosłużył się wysokiego stanowiska Szefa wydziału. Po powrocie z Rosji był członkiem delegacji polskiej do spraw repatrjacji, a ostatnio jej prezesem. P. Tyszka ma bliskich krewnych w Kaliszu.

Drugie również odpowiedzialne stanowisko ministra sprawiedliwości objął urodzony w ziemi Kaliskiej i wychowaniec szkół kaliskich pan Włodzimierz Wyganowski. Po ukończeniu uniwersytetu warszawskiego p. W. przez dłuższy czas był adwokatem w Kole, skąd przeniósł się do Łodzi i jako taki rok temu powołany został na sędziego Trybunału administracyjnego, jakie stanowisko zajmował do ostatniej chwili.

Obydwom ministrom kaliszanom „Gazeta Kaliska“ w imieniu naszego grodu przesyła serdeczne życzenia owocnej pracy na trudnej niwie budowy naszej Ojczyzny.

— Z KOMITETU MIEJSCOWEGO Uczczenia Pierwszego Prezydenta śp. Gabrjela Narutowicza. Sprawozdanie z wyników finansow. akademji żałobnej z dnia 16 bm.: Ze sprzedaży biletów otrzymano 42,050,000 mk., z ofiar zamiast nabycia biletów 5,500,000 mk.; razem wpłynęło 47,550,000 mk.; wydatki wynosiły 18231000 marek; dochód netto 29,319,000 mk. przeznaczony na budowę bursy dla akademików imienia śp. Prezydenta Narutowicza.

Przewodniczący Komitetu Miejscowego
F. BRUSNICKI
Skarbnik W. BUKOWSKI.

— OFIARA. Na cele komitetu uczczenia Prezydenta ś. p. Gabrjela Narutowicza p. Jan Bętkowski złożył 1500000 mk., za którą to ofiarę Komitet miejscowy składa Szanownemu ofiarodawcy serdeczne podziękowanie.

— Z TOW. HYGJENICZNEGO.

Kąpiele ludowe Tow. Hyg. przy ul.. Kopernika Nr. 11 (dawniej Towarowa) przed następującemi świętami będą czynne 21, 22 i 24 bm. grudnia — (w piątek, sobotę i poniedziałek) przez całe dnie.

— Z EKRANU „LANDRU STYLOWY“.

W rozwoju kulturalnym naszego grodu, „Stylowy“ odgrywa dużą rolę, dając nam możność podziwiania wybornych filmów.

Na uwagę zasługuje, naprzykład, wyświetlany obecnie film pt „Landru“. Jest on doskonałą reprodukcją życia i zbrodni przestępcy, którego sprawa odbiła się ongiś głośnym echem nietylko we Francji, ale w całym cywilizowanym świecie, wywołując wszechstronne oburzenie i pogardę.

Dla psychjatrów Landru stanowił prawie nierozwiązalną zagadkę. Jedni uważali go za degenerata — sadystę, inni za niezwykle bezczelnego i wyrafinowanego zbrodniarza.

Na treść film składają się zbrodnie dokonywane przez Landru'ego oraz przebieg rozpraw sądowych, ciekawych ze względu na zagadkową podstawę i niezwykle bezczelną djalektykę przestępcy.

Rola Landru'ego doskonale kreowana przez artystę o wybitnie indywidualnej fizjonomji. Dorodne artystki, grające role ofiar Landru'ego, wywiązują się w zupełności ze swych zadań.

Wystawa nie mogła być imponującą i „bogatą“, gdyż film odźwierciadla nam szarzyznę życia codziennego.

Technika zadawalniająca. Zdjęcie pierwszoplanowe i perspektywnie, artystycznie ujęte. Gra świateł dobra, choć nie we wszystkich scenach.

Muzyka doskonała. S.S.

— CHLEB ZNOWU PODROŻAŁ.

Pomimo, że w Warszawie na giełdzie zbożowej cena żyta, wskutek utworzenia nowego gabinetu spadła z 13 na 10 miljonów, piekarze kaliscy w piątek podnieśli cenę chleba o 20,000 mk. na kilo, czyli, że bochenek 2-kilowy kosztuje obecnie 440 tysięcy.

— W KRAINIE FANTAZJI I BAŚNI.

Prawdziwa uczta duchowa szykuje się dla naszej dziatwy! W sobotę dnia 22 bm., o godz. 5 i pół pp. odbędzie się w sali Tow. Muz. po raz pierwszy w Kaliszu wieczór bajek „W Krainie fantazji i baśni“ w wykonaniu znanej wśród licznych rzesz dziecięcych Warszawy, Łodzi, itd. p. Hali Hajnsdorf. W programie najpiękniejsze bajki zimowe Andersena, Grimma i innych autorów.

Ufamy, że rodzice, pojmując wysoką wartość pedagogiczną i estetyczną wieczoru bajek nie omieszkają wykorzystać sposobności.

— ZALICZKI DLA URZEDNIKOW I OFICEROW.

Począwszy od dnia 20 bm. komisje gospodarcze urzędów wojskowych rozpoczęły wypłatę 50proc. zaliczki na pensje styczniowe obliczone już według nowej ustawy uposażeniowej. Co do pokrycia zaliczki istnieją dwie wersje: że zaliczka ta będzie odtrącona od poborów styczniowych, oraz że jest to zaliczka bezzwrotna. Dotychczas sprawa ta nie jest należycie wyświetlona.

— DZIENNIKI W WARSZAWIE PO 100 TYS. MAREK.

Dzienniki warszawskie z powodu bardzo znacznej podwyżki kosztów druku papieru i wszelkich innych kosztów podwyższyły od 16 bm. cenę pojedyńczego numeru z 50000 mk. na 100,000 mk. i stosownie prenumeratę.

Dotychczas niestety u nas sfery decydujące nic nie zrobiły celem wstrzymania rosnących coraz bardziej apetytów właścicieli fabryk papieru — ceny papieru gazetowego skaczą z dnia na dzień w sposób przerażający. W innych państwach rząd interesuje się temi sprawami. W Niemczech w ostatnich dniach kanclerz rzeszy Marks zainicjował akcję celem przyjścia z pomocą prasie niemieckiej, która również znajduje się w położeniu bardzo przykrem, Dla powstrzymania ciągłej zwyżki cen papieru należałoby przedewszystkiem znieść cło, nałożone na papier zagraniczny. Sytuacja wydawnictw polskich staje się z dniem każdym coraz bardziej rozpaczliwą — rzeczą nowego rządu jest zastanowić się nad tą sprawą i rozpocząć w tym kierunku odpowiednią akcję.

— DRAMAT MIŁOSNY.

(Z sali sądowej).

Stefan Tarnowski, zamieszkały we wsi Felicjanów. gm. Biernacice, pow. Tureckiego, starał się o rękę Janiny Tyburówny mieszkanki tejże wsi. Ojciec jednak Tyburówny Józef Tybura przeciwny był temu związkowi i starał się nakłonić córkę, aby oddała swą rękę Leonowi Janczakowi. Janina Tyburówna początkowo nie chciała uledz nieuzasadnionemu żądaniu ojca, lecz wkrótce pod jego wpływem zerwała z Tarnowskim i zaręczyła się z Janczakiem. W dniu 2 września rb. Janina Tyburówna wraz ze swą przyjaciółką Anną Chawałkiewicz powracały z kościoła z Uniejowa. Na drodze spotkały one Stefana Tarnowskiego, który szedł z niejakim Feliksem Miśkiewiczem, którzy przyłączyli się do nich. Stefan Tarnowski szedł z Janiną Tyburówną, zaś Feliks Miśkiewicz towarzyszył Annie Chawałkiewicz. Gdy całe towarzystwo podchodziło do domu ojca Janiny Tyburówny, Stefan Tarnowski nieco pozostał z tyłu, wyjął rewolwer i strzelił dwa razy do Tyburówny, gdy zaś ta upadła na ziemię, wymierzył i strzelił sobie dwa razy w głowę, również padając na ziemię. Rany zarówno Tyburówny jak i Tarnowskiego okazały się bardzo ciężkie, lecz nie śmiertelne i oboje oni powrócili do zdrowia.

W dniu 18 grudnia br. Stefan Tarnowski zasiadł na ławie oskarżonych w Sądzie Okręgowym w Kaliszu, jako oskarżony o usiłowanie zabójstwa Janiny Tyburówny. Przyznał się on do inkryminowanego mu przestępstwa i wyjaśnił, iż kochając Janinę Tyburównę nie mógł znieść tego, aby wyszła ona za kogo innego i wolał zabić ją i umrzeć z nią razem niż widzieć ją żoną innego.

Sąd Okręgowy pod przewodnictwem p. wiceprezesa Kaczkowskiego skazał Stefana Tarnowskiego, lat 21 za usiłowanie zabójstwa Janiny Tyburówny, dokonane pod wpływem silnego wrażenia psychicznego, na jeden rok więzienia zastępującego dom poprawczy z zaliczeniem aresztu prewencyjnego.

Obronę wnosił adwokat P. Engelhardt, oskarżał podprokurator Kowalewski.

— NADESŁANE.

„W dowód mej niezgasłej wdzięczności wszystkim tym p. t. Kaliszan., którzy w czasie choroby mego kochan. brata J. Bergera okazywali się nadzwyczaj życzliwymi, a szczególnie Szan. urzędniczkom i urzędnikom firmy Reich i Chmielnicki za ich troskliwą opieką samotnym kolegą przekazuje jednocześnie (drogą żyrową P. K. K. P. Riech i Chmielnicki) na ręce WP. Maurycego Wartskiego mk. 4,000,000 na cele dobroczynne kaliskich instytucji humanitarnych“.

GIEŁDA WARSZAWSKA.

| | |
|---|---|
| New-Jork | 6,350,000 |
| Londyn | 27,700,000 |
| Belgja | 287,000 |
| Paryż | 326,500 |
| Szwajcarja | 1,107,000 |

Na Gwiazdkę!! * * * * ** * * * * Na Gwiazdkę!!

Korzystna okazja taniego zakupu.

# Związek Bławatników

T. z. o. p.

27 W KALISZU przy Gł. Rynku 27

POLECA
w wielkim wyborze po

## CENACH GWIAZDKOWYCH

## ZNIŻONYCH O 10 DO 15%:

**JEDWABIE: Wełny sukniowe i garniturowe—Półwełny—Bawełny jak: flanelki, kretony, satyny itd. Płótna bieliźniane, pościelowe i fartuchowe.**

**BIELIZNĘ: damską i męską—Trykotaże—Żakiety włóczkowe Swetry—Szale i czapki—Skarpety—Pończochy damskie i dla dzieci—Rękawiczki—Krawaty—Getry.**

ARTYKUŁY MEBLOWE: firanki tiulowe i kolorowe—Kapy i obrusy—Kołdry watowane—STOŁOWIZNĘ.

Korzystna okazja taniego zakupu.

Na Gwiazdkę!! * * * * ** * * * * Na Gwiazdkę!!

## Potrzebni do CYRKU

bileterzy i bileterki, stajenni, rymarz, szwajcar i inna służba. Zgłaszać się w ujeżdżalni wojskowej (maneż) ulica Czaszkowska, do zarządzającego Cyrku. 2474

— Maść przeciw odmrożeniom —

Farby na włosy

## Na gwiazdkę

PO CENACH ZNIŻONYCH

z zapasów dawniejszych

Mydła Toaletowe w ozdobnych pudełkach
Pudry — Coty — Java — Simon
Wody Kolońskie, kwiatowe, i potrójne, w ozdobnych flakonach
Perfumy — L'origan — chypre — Ideal — Coeurde Jeanette — La Rose Jaequeminot — Lilaflor — Paris i wiele innych.

**POLECA Skład Apteczny** 2456

M. MAJERANA, Babina Nr. 1.

Krem udelikatniający i bielący cerę

Środki na wzmocnienie i porost włosów.

## !! BACZNOŚĆ !!

Kupuję wszelkie surowe skóry: tchórze, lisy, kuny, wydry, koty, zające i t. d.

Ceny płacę
najwyższe!

**H. Adler, Kalisz,**
Wiejska 5. Telefon 208. 2367

19 grudnia o godz. 4-ej po południu w przejściu z Majkowskiej na ul. Nowy-Rynek zgubiono małą damską czarną skórzaną

## TOREBKĘ

z zamkiem z kości słoniowej. Uczciwego znalazcę uprasza się o odniesienie za **wysokim wynagrodzeniem** pod adresem: Kalisz, Majkowska 2. Rosenbaum. 2476

Zarząd Gminy Żydowskiej w Kaliszu ma zaszczyt zakomunikować, że lista składek etatowych za 1923 r. znajduje się w biurze lokalu Gminy Kościuszki 16 i jest do przejrzenia codziennie od 10—2 w ciągu 8 dni, t. j. od dnia 21 grudnia do 29 grudnia r. b.
2465 **Zarząd Gminy.**

Najtańsze źródło świeczek choinkowych

Perfumy francuskie na wagę

## NA GWIAZDKĘ

Perfumy francuskie, Coty, Houbigant w zapachach L'origan La Rose, Jacyneminot, Chypre, Rose France, Paris.
Wody kolońskie kwiatowe i podwójne.
Pudry, Pulweryzatory, Mydła toaletowe w ozdobnych pudełkach

POLECA SKŁAD APTECZNY

P. MOSSAKOWSKIEGO

Wrocławska 35. 2475

Środki przeciw odmrożeniom

— — Środki przeciw wągrom — —

**L I C Y T A C J A.**

POWIATOWA KASA CHORYCH w KALISZU

na mocy art. 53 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o przymusowym ubezpieczeniu na wypadek choroby podaje do wiadomości, że dnia 28 grudnia 1923 r. o godz. 10 w Kaliszu przy ul. Rypinek odbędzie się licytacja ruchomości, należących do „Nadprośniańskiej Fabryki Wag" oszacowanych na marek 70.000.000 (siedemdziesiąt miljonów mk.) składających się z 4-ch sztuk wag stołowych a 10 klg. na pokrycie należnych Kasie składek członkowskich.

Ruchomości obejrzeć można w dniu licytacji od godz. 9 rano, spis zaś takowych codziennie od godz. 11 do 13 w Powiatowej Kasie Chorych (ul. Warszawska Nr. 13 II p.).

Kalisz, dnia 20 grudnia 1923 r.

**Powiatowa Kasa Chorych.**
*Szczęsny Szymański*
2473 Zastępca Komisarza.

**L I C Y T A C J A.**

POWIATOWA KASA CHORYCH w KALISZU

na mocy art. 53 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o przymusowym ubezpieczeniu na wypadek choroby podaje do wiadomości, że dnia 31 grudnia 1923 r. o godz. 10 rano w Kaliszu przy ul. Browarnej Nr. 3 odbędzie się licytacja ruchomości, należących do p. Bigelajzena Józefa oszacowanych na 25.000.000 mk. (dwadzieścia pięć miljonów), składających się z 1 męskiego futra na pokrycie należnych Kasie składek członkowskich.

Ruchomości obejrzeć można w dniu licytacji od godz. 9-ej rano, spis zaś takowych codziennie od g. 11 od 13 w Powiatowej Kasie Chorych (ul. Warszawska Nr. 13 II p.).

Kalisz, dnia 20 grudnia 1923 r.

**Powiatowa Kasa Chorych w Kaliszu.**
*Szczęsny Szymański*
2472 Zastępca Komisarza.

**Przybłąkał się**

## PIES

rasy wyżeł

do odebrania za zwrotem kosztów ogłoszenia. Dom Straży Ogniowej kontrola miejska, zastać można o godz. 2 p.p. 2455

W wielkim wyborze

**firanki i kapy**

Najnowszych fasonów
Piaskowa 5 m. 10 III p 2432

**Zginął dowód osobisty**

wydany w Kaliszu na imię Heleny Kowalewskiej. 2464

**PRACOWNIA**

## Damskich Kapeluszy

**Poliny Cepelli**

ul. 3 Maja (dom szkolny) pierwszy od Nowego-Rynku 2369.

Redaktor H. BRDWAN. Wydawca — „Gazeta Kaliska" Spół. z ogr. odp. Druk „Gazety Kaliskiej" Aleja Józefiny 1.